

دانشگاه علوم پزشکی تهران
دانشکده پزشکی

راهنمای عملی سخنرانی تعاملی

راهنمای اساتید

تابستان ۱۳۹۳

دانشکده پزشکی

مریم علیزاده، دکتر عظیم میرزازاده

برنام آن که جان را فلکرت آموخت

مقدمه:

سخنرانی یک روش آموزشی، با قدمتی طولانی است که به دلیل انطباق آن با بسیاری از اهداف آموزشی در صورتی که به طور صحیحی به کار گرفته شود، می تواند در آموزش پزشکی بویژه در سال های اولیه دوره پزشکی عمومی بکار گرفته شود و روش موثری باشد. از معیارهای موثر بودن یک روش آموزشی می توان به فعال بودن دانشجو در فرایند یادگیری، یادگیری از طریق تعامل و مشارکت، ایجاد انگیزش یادگیری و فهم کاربرد اصول تئوری در عمل توسط فراگیران، اشاره نمود. اگرچه در گذشته روش سخنرانی به عنوان روشی کسالت آور، ارتباط یکطرفه، غیرفعال بودن دانشجو و مناسب نبودن برای آموزش کاربردی شناخته می شد، اما امروزه این دیدگاه تغییر کرده است. امروزه سخنرانی به عنوان روشی برای سوق دادن دانشجو به سمت تفکر و بکارگیری دانش قبلی، تعامل با دیگران در حین یادگیری و جذاب نمودن و لذت بخش نمودن یادگیری شناخته می شود. این نوع سخنرانی که به عنوان سخنرانی تعاملی یا فعال نامگذاری می شود، با استفاده از فعالیت های کوتاه مدت، دانشجو را در فرایند یادگیری درگیر نموده و کارایی سخنرانی را افزایش می دهد.

دفتر توسعه آموزش

دانشکده پزشکی

یک لحظه توقف برای تفکر!

آیامی‌دانید که هر روش آموزش به چه میزان بر یادگیری و یادداری مطالب تأثیر دارد؟

آشنایی با مخروط تجربی ادگار دیل

مردم در هر طبقه از مخروط پس از یادگیری می‌توانند:	مردم در هر طبقه از مخروط به یاد می‌آورند:
تعریف کنند	
لیست نمایند	
شرح بدهند	۱۰٪ از آنچه مطالعه نموده‌اند.
توصیف کنند	۲۰٪ از آنچه شنیده‌اند.
نمایش بدهند	۳۰٪ از آنچه دیده‌اند.
انجام بدهند	
به کار بیندند	۵۰٪ از آنچه دیده و شنیده‌اند.
تجزیه و تحلیل نمایند	۷۰٪ آنچه گفته‌اند و نوشته‌اند.
تعریف کنند	
بسازند	۹۰٪ آنچه انجام داده‌اند.
ارزیابی کنند	

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
۵	تقسیم کلاس به گروه های کوچک (مانند بازگروه)
۷	پرسیدن سوال
۹	استفاده از کویز
۹	معرفی سناریو
۱۱	ویدو و کلیپ
۱۲	استفاده از متریال آموزشی مکتوب
۱۲	راه انداختن بحث و بحث پانلی
۱۳	فلش کارت
۱۳	استفاده از ایفای نقش و سیمولاسیون
۱۴	ارزشیابی یادگیری در پایان سخنرانی به صورت فعال

تکنیک‌های تعاملی کردن سخنرانی

۱. تقسیم کلاس به گروه‌های کوچک (مانند بازگروه)
۲. پرسیدن سوال از دانشجویان با استفاده از:
 - a. سوالات مستقیم
 - b. سوالات رتوریک
 - c. بارش افکار
 - d. نظرسنجی از جمع
۳. استفاده از کوئیز
۴. معرفی سناریو
 - a. مصاحبه زنده
 - b. دعوت از بیماران/بیمارنمایان
 - c. معرفی سناریو به شیوه مکتوب یا شفاهی
 - d. استفاده از ویدئو کلیپ
 - e. سایر موارد
۵. استفاده از متریال آموزشی مکتوب:
 - a. هنداوت
 - b. نکات سخنرانی
 - c. نمودار و شکل
 - d. راهنمای یادگیری
۶. راه انداختن بحث و بحث پانلی
۷. استفاده از ایفای نقش و سیمولاسیون
۸. استفاده از فلش کارت و کلیکر
۹. ارزشیابی یادگیری در پایان سخنرانی به صورت فعال با استفاده از
 - a. خلاصه کردن مطلب در پایان کلاس توسط دانشجویان
 - b. کامل کردن one minute paper
 - c. کوئیز پایان کلاس از مباحثی که ارائه شده است و پاسخ به سوالات آن

در ادامه به ارائه توضیحاتی در مورد نحوه بکارگیری هر یک از تکنیک‌های فوق در سخنرانی می‌پردازیم. نکته ای که باید در اینجا مورد توجه قرار گیرد این است که می‌توان بر اساس تحلیل کلاس، یکی یا ترکیبی از تکنیک‌های فوق را بر اساس اهداف کلاس انتخاب و در سخنرانی به کار گرفت.

گروه کوچک

شما می‌توانید از روش‌های کار در گروه کوچکی استفاده کنید که مناسب برای گروه‌های بزرگ است. این روش‌ها متنوع هستند و به صورت‌های مختلف می‌توانند مورد استفاده قرار بگیرند. مدت زمانی که می‌توانید صرف این کار کنید از چند دقیقه تا کل ساعت کلاس است. حتی گاهی ممکن است شما مایل باشید که فواصل ۱۵ دقیقه‌ای بین سخنرانی و کار در گروه کوچک زمان بگذارید. نحوه برنامه‌ریزی بسته به اهداف یادگیری جلسه دارد. در ادامه به چند نمونه اشاره کرده و در هر مورد به چهار عنصر اساسی که می‌تواند به عنوان راهنمایی برای انتخاب آن روش مد نظر قرار گیرد اشاره می‌کنیم، این عناصر شامل سایز کلاس، زمان مورد نیاز برای اجرای روش، نوع فضا، و هدف استفاده از روش است.

• گروه‌های مهمه (بازگروپ)

توصیف روش: معمولاً از دانشجویانی که در کنار هم نشسته اند (۳-۴ نفری که در کنار هم هستند) خواسته می‌شود که با همفکری یکدیگر به یک سوال، مثال‌های قابل طرح برای یک مفهوم، کاربردهای عملی یک موضوع، یک شکل یا هر موضوعی که بتواند به عنوان محرکی برای یادگیری بهتر مطالب باشد، بحث کنند، بهترین حالت بحث در مورد کاربردها، جنبه‌های اخلاقی و موارد استفاده مباحثی است که در سخنرانی ارائه شده است. نکته مهم این است که این روش بسیار انعطاف پذیر و کاربردی بوده و در هر مکانی حتی در کلاس‌هایی که تنها به منظور ارائه سخنرانی یا حتی سالن‌های برگزاری کنفرانس طراحی شده است، نیز قابلیت اجرا دارد.

بازگروپ

سایز کلاس	هر اندازه
زمان مورد نیاز	۳ تا ۱۰ دقیقه
فضا	محدودیت خاصی وجود ندارد
هدف	جمع آوری نظرات/ پاسخ‌های متنوع، برانگیختن علاقه دانشجویان، ارزیابی فهم دانشجویان از یک موضوع

• تفکر انفرادی، تفکر دو نفره، به اشتراک‌گذاری در گروه بزرگ (Think-Pair-Share)

توصیف روش: این تکنیک سه مرحله دارد. ابتدا دانشجویان به صورت انفرادی روی یک سوال یا سناریو فکر می‌کنند سپس با افراد کنار دستی خود در مورد نظرات و تفکرات خود بحث می‌کنند و در نهایت به صورت تصادفی تعدادی از گروه‌ها نظرات خود را در کلاس مطرح می‌کنند. نکته مهم این است که تفکر انفرادی این فرصت را فراهم می‌کند تا همه دانشجویان بر موضوع متمرکز

شوند و سپس در گروه نظرات و نحوه نگاه خود به موضوع را مورد ارزیابی قرار دهند. این روش یکی از بهترین روش‌ها برای دانشجویان خجالتی است و می‌تواند در اوایل دوره آموزش به خوبی مورد استفاده قرار بگیرد.

Think-Pair-Share

سایز کلاس	هر اندازه
زمان مورد نیاز	۵ تا ۱۵ دقیقه
فضا	محدودیت خاصی وجود ندارد
هدف	جمع آوری نظرات/ پاسخ‌های متنوع، برانگیختن علاقه دانشجویان، ارتقای اعتماد بنفس دانشجویان برای ذکر نظرات خود، افزایش مشارکت دانشجویان در کلاس

• تیم‌های یادگیری

توصیف روش: دانشجویان در ابتدای ورود به دانشکده یا دوره به گروه‌های ثابتی تقسیم می‌شوند. در طول جلسات سخنرانی برای انجام کار گروهی بر روی سوالات یا تکالیف مختلف می‌توانید از دانشجویان بخواهید که در همان تیم‌ها به بررسی موضوع بپردازند.

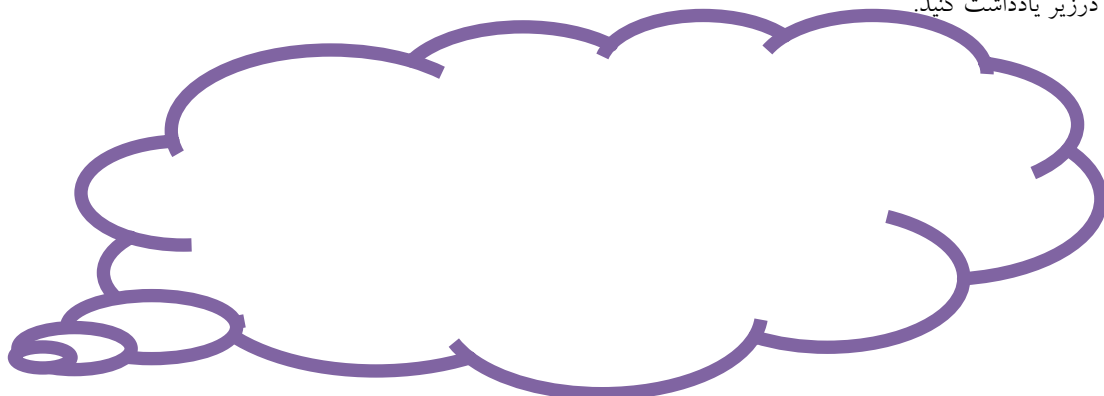
تیم‌های یادگیری

سایز کلاس	هر اندازه
زمان مورد نیاز	هر اندازه
فضا	محدودیت خاصی وجود ندارد
هدف	ارتقای ارتباطات بین دانشجویان، افزایش اعتماد به نفس دانشجویان برای مشارکت در بحث‌های تیمی

فرصتی برای تفکر

یکی از کلاس‌های پرجمعیت خود را که برای دانشجویان پزشکی به ارائه سخنرانی می‌پردازید در نظر بگیرید، فکر کنید که با استفاده از روش‌های بالا و سایر روش‌های ابتکاری کار در گروه کوچک چگونه می‌توانید سخنرانی خود را تعاملی و جذاب کنید؟ در زیر یادداشت کنید.

پرسش و پاسخ

سوال کردن ساده ترین شکل تعامل در سخنرانی است. برای این منظور می توانید سوال یا مساله ای را برای بحث در گروه انتخاب کنید، یا از دانشجویان بخواهید که در رابطه با اطلاعات داده شده سوال بسازند یا در این مورد حدس بزنند. دانشجویان می توانند نظرات خود را در گروه مقایسه کنند، سپس شما مساله را با نظر جمع حل کرده و جواب صحیح را ارائه نمایید. شما با سوال پرسیدن از دانشجویان می توانید تاثیرات مطلوبی چون تاکید، تمرین، خودآگاهی، توجه، استراحت کوتاه و تکرار مطالب را در کلاس خود ایجاد کنید.

نکته مهم در پرسیدن سوال این است که **سوال واضح و هدفدار بوده و ایجاد تفکر نماید، زمان پاسخگویی کافی در نظر گرفته شود و مناسب با سطح درک فراگیران** طراحی شود. آشنایی با انواع سوالاتی که می تواند مطرح شود کمک مناسبی در کاربرد آن در جلسات شما خواهد بود. توجه داشته باشید که پرسش و پاسخ تنها به معنای پرسیدن سوال از طرف استاد نیست شما می توانید به دانشجویان نیز اجازه دهید تا سوالات خود را بپرسند. به خاطر داشته باشید که زمان کافی برای تفکر روی سوال را فراهم کنید و مطمئن شوید بیش از یک دانشجو فرصت پاسخگویی به سوالات را دارد.

- **سوالات مستقیم:** نمونه هایی از این سوالات به صورت زیر است. علل اصلی درد در ناحیه یک چهارم پایینی سمت راست شکم چه مواردی می تواند باشد؟ یا چه درمانی برای پرفشاری خون انتخاب می کنید و چرا؟

نکته

سوال باید واضح و هدفدار بوده و ایجاد تفکر نماید، زمان پاسخگویی کافی در نظر گرفته شود و مناسب با سطح درک فراگیران طراحی شود

- **سوالاتی که برای تسجیل موضوعی پرسیده می شود:** این سوالات برای آغاز یک سخنرانی برای تحریک تفکر دانشجویان بسیار مناسب است. در واقع این سوالات برای گرفتن جواب پرسیده نمی شود و هدف اصلی آن تحریک دانشجویان برای تفکر بر موضوع و تجارب قبلی شان است. مثلا سوالاتی از قبیل این که کدام یک از شما پرمویی در خود یا اطرافیانتان را مشاهده کرده اید؟
- **نظرسنجی از جمع:** روشی مناسب برای تعیین نیازهای یادگیری و علایق دانشجویان برای یادگیری در مورد موضوع است. شما می توانید از دانشجویان بپرسید که چه انتظارات یادگیری دارند. همچنین روش مناسبی برای تعیین سطح فعلی دانش دانشجویان در مورد موضوع مورد بحث است.
- **بارش افکار:** صرف نظر از این که می توان بارش افکار را جزو سایر تکنیک ها نیز دسته بندی نمود می توان گفت که این روش یکی از جذابترین تکنیک های ایجاد مشارکت در کلاس های درس است.

جهت انجام بارش افکار مراحل زیر را انجام دهید.

۱. مشخص کردن موضوع
۲. آشنایی گروه با موضوع (در عرض چند دقیقه)
۳. تفکر مختصر اعضای گروه
۴. ارائه ایده درباره موضوع توسط اعضای گروه
۵. جمع آوری ایده‌ها و دسته بندی آن

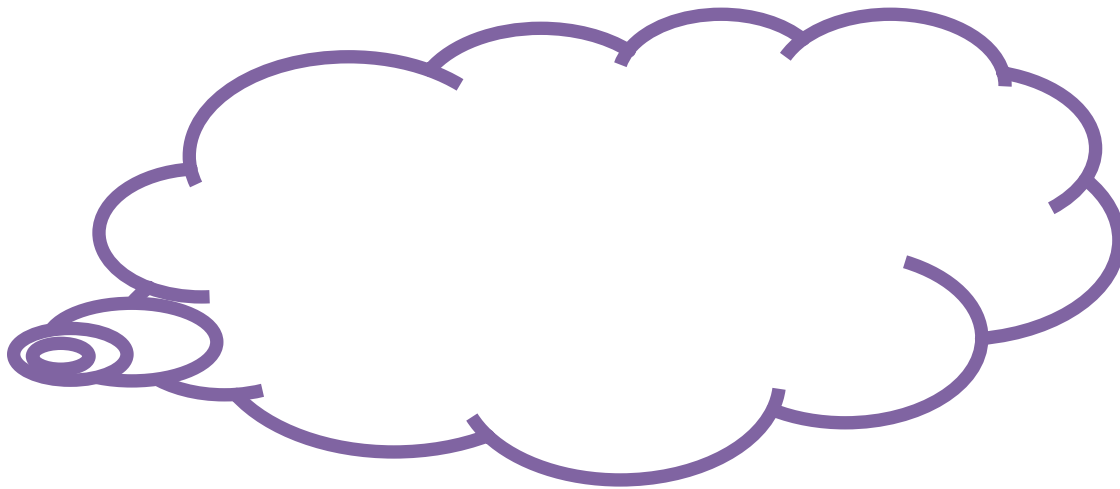
بارش افکار دارای قوانینی است که باید در اجرای آن مد نظر قرار گرفته و به مخاطبان یادآوری شود.

۱. قضاوت در اظهار نظر افراد باید به پایان کلاس موکول شود.
۲. نقطه نظر اعضای گروه با همان کلماتی که بیان می شود نوشته می شود.
۳. نظرات تمام اعضا بارز است.
۴. پایان بارش افکار زمانی خواهد بود که ایده جدیدی مطرح نشود.

فرصتی برای تفکر

یکی از کلاس‌های پرجمعیت خود را که برای دانشجویان پزشکی به ارائه سخنرانی می‌پردازید در نظر بگیرید، فکر کنید که چه سؤالاتی می‌توانید در جریان سخنرانی مطرح کنید که به یادگیری بهتر مطالب کمک کند و سخنرانی را جذاب و تعاملی کند؟ در زیر یادداشت کنید.

کوئیز

کوئیزهای کلاسی به دو صورت می‌تواند انجام شود. در آغاز کلاس برای اطمینان از تسلط دانشجویان بر مباحث قبلی یا مطالبی که باید مورد مطالعه قرار می‌گرفته است و در اواسط یا پایان کلاس برای اطمینان از یادگیری مواردی که پرزنت شده است. مطالعات نشان داده است که کوئیزهای ابتدای کلاس می‌تواند در کاهش غیبت دانشجویان در کلاس درس موثر باشد. به علاوه میزان تاخیر دانشجویان نیز در کلاس‌هایی که کوئیز ابتدایی دارند کاهش می‌یابد. در کل اثرات مثبت کوئیزهای کلاسی شامل فعال شدن یادگیری، آمادگی برای پاسخگویی به سوالات، تسهیل فرایند حضور و غیاب، پی بردن دانشجو به نقاط ضعف یادگیری خود، تلاش برای اصلاح مشکلات یادگیری است. برگزاری کوئیز می‌تواند حدود ۱۵ دقیقه از وقت کلاس را به خود اختصاص دهد. نکته مهم ارائه بازخورد به دانشجویان است. در صورتی که نمرات این کوئیزها را در نمره پایانی دانشجو تاثیر می‌دهید حتما باید از همان ابتدا تمام دانشجویان از این قانون آگاه باشند. بهتر است برای جدی گرفته شدن، درصدی از نمره کل درس به نمرات کوئیزها اختصاص داده شود خصوصا کوئیزهای ابتدای کلاس.

معرفی سناریو

یکی از کاربردی‌ترین و تاثیرگذارترین تکنیک‌های تعاملی کردن سخنرانی که در رشته پزشکی می‌توان استفاده نمود معرفی سناریوهای بالینی است. تجربیات نشان داده است که دانشجویان از این روش رضایت بالایی دارند. معرفی سناریو نیز می‌تواند به روش‌های مختلفی انجام شود.

- **دعوت از بیماران/ بیمار نمایان در کلاس:** علاوه بر جذاب بودن و ایجاد انگیزه یادگیری، جهت نشان دادن کاربرد اصول تئوری در عمل بسیار مفید است.
- **معرفی سناریو به شیوه مکتوب یا شفاهی:** Case بالینی در قالب سناریوهایی به دانشجویان ارائه می‌شود. این سناریوها خود انواع مختلفی دارند و جهت طراحی آن‌ها باید اصول نگارش صحیح رعایت شود تا به اندازه کافی جذاب بوده و ایجاد انگیزه نماید. سناریوها می‌توانند بر اساس بیماران واقعی و با مشورت از اساتید بالینی طراحی شوند.

یک سوال رایج

چگونه سناریوی مناسب طراحی کنم؟

سناریوی طراحی کنید که دارای خصوصیات زیر باشد.

۱. جذاب باشد: برای افزایش جذابیت مورد به عنوان مثال می توانید بیماری یک فرد مهم، مشکل خودتان یا یک فردی که برای همه شناخته شده است را در سناریو بگذارید (مثلا بیماری قلب بوش).
۲. تا حد امکان پیچیده بوده نیازمند ادغام دانش و اطلاعات باشد.
۳. جامع باشد تا بتوانید محتوای اصلی درس را بر اساس آن آموزش دهید.
۴. گزینه‌های سوال باید به صورتی طراحی شود که تفکر و استدلال پشت پاسخ را نشان دهند نه این که صرفا حاوی پاسخ های صحیح و غلط باشند. به این معنا که گزینه ها باید این اطمینان را ایجاد کنند که "ruling out thinking" ایجاد شود.
۵. سوالات سناریو باید دانشجویان را در موقعیت تصمیم گیری و حل مساله قرار دهد.
۶. پاسخ سناریو نباید به راحتی در کتاب رفرنس یافت شود.
۷. این سوالات الزاما نباید به صورت تشریحی باشد بلکه می تواند به صورت چند گزینه ای باشد که سطوح بالای شناختی را بسنجد و استدلال را مورد ارزیابی قرار دهد.

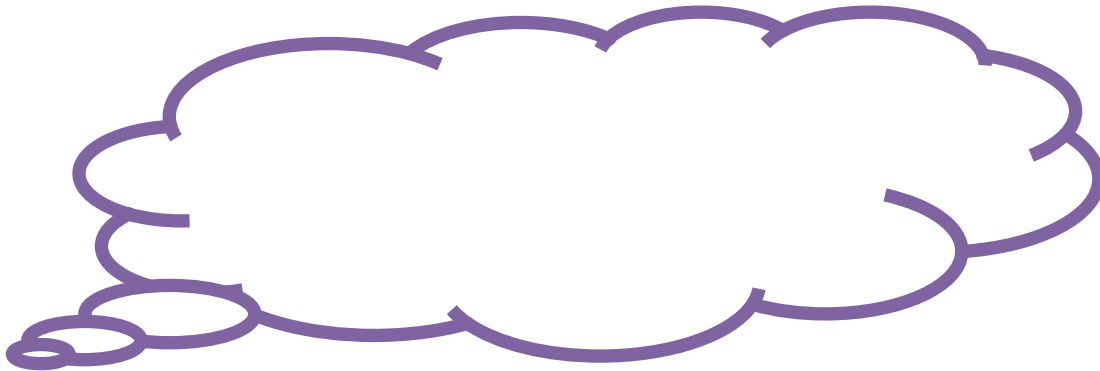
منابعی که برای طراحی سناریو می توان استفاده نمود شامل موارد زیر است.

۱. وب سایت ها
۲. مشورت با یک جراح، متخصص داخلی، غدد یا سایر گرایش های پزشکی در مورد کاربرد بالینی محتوای علوم پایه
۳. کتاب های بالینی
۴. موردهای واقعی

فرصتی برای تفکر

یکی از مباحث بسیار کاربردی و رایج در رشته پزشکی را در نظر بگیرید و با استفاده از آموخته ها و تجارب خود یا با استفاده از منابعی که در بالا اشاره شد یک سناریوی استاندارد طراحی کنید.

مثالی از یک سناریوی مناسب در علوم پایه

نام بلوک: غدد

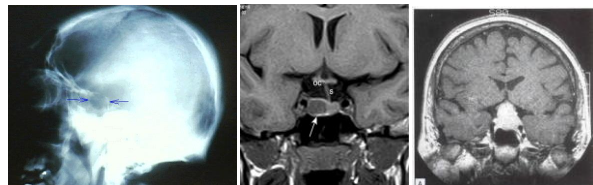
موضوع: غده هیپوفیز و تیروئید

بیمار خانم ۳۵ ساله ای است که به علت آمنوره از یک سال قبل مراجعه کرده است. سابقه ترشح شیر را به صورت خودبخودی ذکر می کند. از سردرد و تاری دید طی شش ماه گذشته شکایت دارد. همچنین از ضعف و بی حالی شاکی است. وی اخیراً افزایش وزن ۴-۵ کیلوگرم پیدا کرده است.

در معاینه اختلال میدان بینایی هر دو چشم وجود دارد. در آزمایشات:

Serum prolactin: 250 ng/dl (nl: up to 29), LH: 3 mIU/L (nl:2-8), FSH: 2 mIU/L (nl:2-8), T4: 3 µg/dl (nl: 5-12), TSH: 4 mIU/L (nl:0.3-5), ACTH: 5 Pg/ml (nl: 6-76), Serum cortisol: 4 µg/dl (nl: 5-18), IGF-1: NL, Estradiol: 40 Pg/ml (nl: >60)

تصویر گرافی ساده نیمرخ و MRI بیمار را قبل و بعد از درمان ملاحظه فرمایید:

۱. در گرافی ساده و MRI جایگاه و مجاورت هیپوفیز را نشان دهید و بگویید که در این بیمار نسبت به وضعیت طبیعی چه تغییراتی ایجاد شده است؟
۲. آناتومی غده هیپوفیز و مجاورت آن را ترسیم کنید و بر اساس آن علایم بیمار را توضیح دهید.
۳. رابطه عملکردی بین هیپوفیز و تیروئید را ترسیم کنید و توضیح دهید که در این بیمار چرا با وجود کاهش T4، TSH افزایش پیدا نکرده است؟
۴. رابطه عملکردی بین هیپوفیز و غده آدرنال را ترسیم کنید و تغییرات هورمونی بیمار را توضیح دهید.
۵. برای بیمار قرص لووتیروکسین شروع شده است. سه هفته بعد بیمار به دلیل شوک و افت فشار خون به اورژانس آورده شده است. به نظر شما علت این حالت بیمار چه می تواند باشد؟

استفاده از ویدئوکلیپ

استفاده از فیلم‌های ویدیویی ضبط شده و قطعات نمایشی به عنوان جرقه‌ای برای ارتقا یا تحریک تفکر دانشجویان به کار گرفته می‌شود. هدف این است که یک پاسخ هیجانی-شناختی در بیننده برای راه‌اندازی بحث معنادار ایجاد شود. برای مثال می‌توان یک قطعه نمایشی ضبط شده را برای شرح مشکل بیمار مورد استفاده قرار داد و بر اساس آن سؤالاتی را طراحی نمود. این فیلم‌ها یا قطعات باید خلاصه باشند و تنها به منظور بحث روی بخشی از یک مورد آموزشی یا پرسش و پاسخ‌های بعدی ارائه گردند. هم‌چنین این فیلم‌ها برای آزمودن نگرش‌ها مفید هستند. در صورت دسترسی یا امکان ساخت بهتر است از فیلم‌های فارسی موجود استفاده شود تا مشکلات زبان مانع یادگیری نباشد.

استفاده از متریال آموزشی مکتوب

شما می‌توانید از انواع هنداوت، نمودار و شکل، راهنمای یادگیری و ارائه نکات سخنرانی استفاده کنید. این مواد آموزشی به شما کمک می‌کند تا مفاهیم کلیدی را در اختیار دانشجویان قرار دهید و اطمینان داشته باشید که دانشجو به این موارد دسترسی دارد در این صورت مشکل عدم پوشش محتوا در کلاس را می‌توانید حل نمایید.

- **هنداوت:** مطالعات نشان داده است که استفاده از هنداوت بر ارتقای یادگیری دانشجویان موثر بوده است. زمان ارائه این متریال بستگی به اهداف آموزشی شما دارد. در صورتی که بخواهید دانشجویان قبل از ورود به کلاس آمادگی کافی داشته باشند می‌توانید قبل از سخنرانی متریال را ارسال کنید. اما در صورتی که در متریال آموزشی مطالبی برای مطالعه بیشتر است بهتر است که در پایان کلاس آن را ارائه دهید. پس بسته به نوع هدف، شما می‌توانید پیش از آغاز جلسه، ابتدای جلسه، حین جلسه و یا در پایان جلسه هنداوت را توزیع نمایید. هنداوت خلاصه‌ای از مطالبی است که قرار است در طول ارائه به توضیح آن‌ها بپردازید. علاوه بر مزایایی که برای دانشجو وجود دارد خودتان نیز سازمان دهی بهتری از مطالب خواهید داشت.
- ویژگی های یک هنداوت خوب شامل موارد زیر است.

✓ متن روان

✓ مشخص بودن نکات مهم

✓ کادر بندی مناسب

✓ رنگ بندی متعادل

✓ جمع بندی

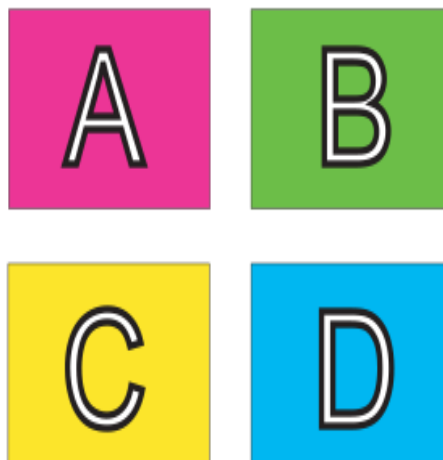
- **راهنمای یادگیری:** ابزاری مفید جهت هدایت دانشجو به سمت یادگیری است. دانشجو با استفاده از راهنمای یادگیری آگاه خواهد شد که در طول کلاس چه کارهایی باید انجام دهد، چه اهداف یادگیری دارد، باید به کجا برسد و با استفاده از چه منابعی می‌تواند یادگیری خود را تسهیل بخشد. نحوه طراحی راهنمای یادگیری به خوبی در کتاب راهنمای یادگیری تالیف دکتر محمد شریعتی و دادگری توصیف شده است که می‌توانید از آن استفاده کنید.

بحث پانلی و مناظره

این تکنیک نیز به روش‌های مختلفی می‌تواند مورد استفاده قرار بگیرد. مثلاً شما می‌توانید کلاس را به دو گروه مخالف و موافق تقسیم کنید یا این که تعدادی از دانشجویان را برای مناظره روی یک موضوع انتخاب کنید تا در جلوی کلاس به مناظره بپردازند. می‌توان از دانشجویان خواست که بدون در نظر گرفتن دیدگاه واقعی خود صرفاً نقش یک مخالف یا موافق را بازی کنند یا این که در قالب دیدگاه اصلی خود به عنوان مخالف یا موافق به بحث بپردازند. در مورد دوم باید مطمئن باشید که در هر گروه حتماً تعداد افراد موافق و مخالف دارای نسبت متعادلی است.

فلش کارت

شما می توانید از فلش کارت‌ها برای پاسخگویی به سوالات چند گزینه ای استفاده کنید. برای این کار ابتدا باید یک ست سوالات چندگزینه‌ای طراحی کنید و آن را روی پرده نمایش دهید. برای هر گزینه یک کارت با رنگ خاص آماده کنید مثلا گزینه الف: قرمز، گزینه ب، آبی و به همین ترتیب تا پایان. کل دانشجویان باید دارای کارت‌های مشابه باشند یعنی تمام افراد دارای کارت گزینه الف با رنگ قرمز باشند تا بتوان به راحتی با یک نگاه ساده مشخص کرد که هر فرد کدام گزینه را انتخاب کرده است. این شیوه پاسخگویی به سوالات چند مزیت دارد. اول این که همزمانی پاسخگویی توسط دانشجویان باعث می شود که سریعا با مشاهده پاسخ متفاوت سایر افراد، دانشجویان به اطلاعات خود شک کنند و این خود انگیزه‌ای جهت یادگیری و مطالعه بیشتر خواهد بود. دوم این که شما نیز با یک نگاه سریع متوجه می‌شوید که چند درصد افراد کدام گزینه را انتخاب کرده‌اند. از طرفی این شیوه پاسخگویی انرژی بخش بوده و یادگیری لذت بخشی را برای دانشجویان فراهم می‌کند.

ایفای نقش و شبیه سازی

ایفای نقش و شبیه سازی در آموزش پزشکی کاربرد زیادی دارند. یکی از نکات مثبت این روش‌ها نزدیک کردن محیط یادگیری به محیط واقعی عملکرد پزشکی است. نکته مهم این است که با استفاده از این روش‌ها می‌توان تجربه‌ای تا حدودی شبیه با محیط واقعی برای دانشجو فراهم نمود با این تفاوت که میزان خطرات کمتری برای بیمار و برای دانشجو در پی خواهد داشت. شما می‌توانید سناریوهای مختلف به دانشجویان ارائه کنید و از آن‌ها بخواهید هر کدام نقش پزشک و بیمار را بازی کنند. نکته مهم ارائه بازخورد مناسب به دانشجویان است. تا نکات مهم مورد نظر شما را به درستی بیاموزند.

ارزشیابی فعال

ارزشیابی یادگیری در پایان سخنرانی به صورت فعال یکی از روش های سودمندی است که هم برای واری میزبان یادگیری و مشکلات مربوط به آن و هم برای فعال کردن و تعاملی نمودن کلاس می تواند مورد استفاده قرار بگیرد. از روش های فعال ارزشیابی که می تواند مورد استفاده قرار بگیرد خلاصه کردن مطالب و ارائه آن با زبان خود دانشجویان است. می توان خواست که هر کس یک نکته که یاد گرفته است را ذکر کند. روش دیگر استفاده از کوئیز است که در بالا اشاره شد. روش بعدی استفاده از برگه هایی است که تحت عنوان "one minute note paper" شناخته می شود. همان طور که از نام آن مشخص است زمان کوتاهی برای نگارش آن در نظر گرفته می شود. نمونه آن را در شکل زیر می توانید مشاهده نمایید.

one minute note

نام:

تاریخ:

عنوان سخنرانی:

راهنما: به مدت چند دقیقه در مورد سخنرانی امروز تامل کنید و سپس به سوالات زیر پاسخ دهید

۱. مهمترین چیزی که امروز از این سخنرانی یاد گرفتید چیست؟

۲. در پایان سخنرانی چه سوال/سوالاتی بدون جواب برای شما باقی مانده است؟

۳. موارد مبهم در سخنرانی از نظر شما چیست؟

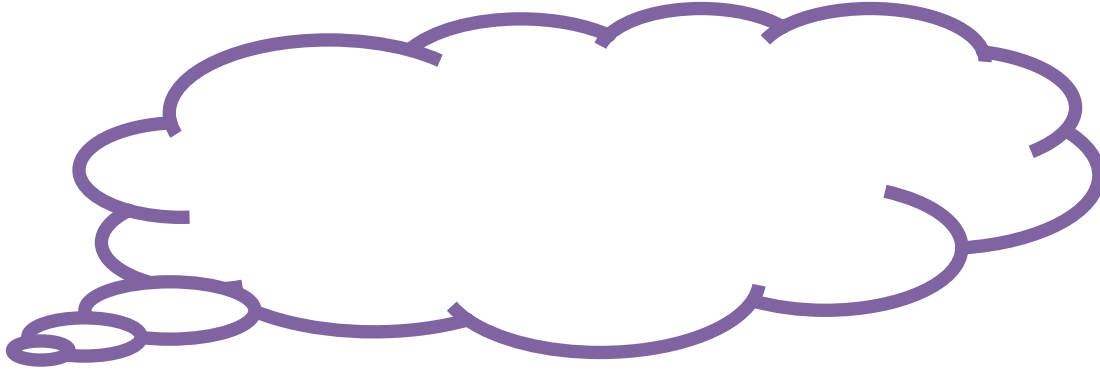
خلاصه

روش های مختلفی را می توان برای فعال کردن سخنرانی استفاده نمود این روش ها شامل تقسیم کلاس به گروه های کوچک (مانند بازگروه)، پرسیدن سوال، استفاده از کوئیز، معرفی سناریو، استفاده از متریال آموزشی مکتوب، راه انداختن بحث و بحث پانلی، استفاده از ایفای نقش و شبیه سازی، استفاده از فلش کارت، ارزشیابی یادگیری در پایان سخنرانی به صورت فعال است. می توان یک تکنیک یا مجموعه ای از آنها را به صورت همزمان در کلاس استفاده نمود.

فرصتی برای تفکر

اگر بخواهید برای تعاملی کردن سخنرانی خود از بیش از یک روش از روش های ذکر شده در این راهنما استفاده کنید، کدام ها را برمی‌گزینید؟ با انتخاب این موارد، یکی از جلسات سخنرانی خود را در نظر گرفته و برای آن طراحی آموزشی انجام دهید.

منابع جهت مطالعه بیشتر

Peter L. Schwartz. Active, Small Group Learning with a Large group In A Lecture Theatre: A Practical Example, Medical Teacher, Vol. 11, No. 1, 1989
Yvonne. Steinert & Linda S. Snell. Interactive lecturing: strategies for increasing participation in large group presentations, Medical Teacher, Vol. 21, No. 1, 1999
Alam Sher Malik & Rukhsana Hussain Malik. Twelve tips for effective lecturing in a PBL curriculum, Medical Teacher, 2012; 34: 198–204